

8. САМООСВІТА ТА САМОРОЗВИТОК ЯК НЕОБХІДНИЙ ФАКТОР ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кравченко І.Й., асистент

Національний університет харчових технологій

У вищій освіті сьогодні актуальною є розробка інноваційних технологій навчання, які використовують компетентний підхід і забезпечують якісну підготовку майбутніх фахівців. Важли-

вим елементом такої підготовки є формування додаткових якостей майбутнього спеціаліста, до яких можна віднести наступні:

- володіння сучасними інформаційними технологіями,
- здібність до саморозвитку та самореалізації,
- мобільність,
- конкурентоспроможність на ринку праці тощо.

Сучасні інформаційні технології, а також використання глобальної мережі Інтернет створює можливості нової якості теорії і практики навчання. При цьому у студента формуються навички спілкування з комп'ютером, з'являється досвід використання сучасних технологій, виховуються якості комунікативності та соціальності інтерактивності, що звільняє викладача безлічі рутинних функцій. Навчальна діяльність стає якіснішою, ефективнішою, особисто-зорієнтованою, а відповідно – цікавою та доступною.

На сьогодні в основі активного навчання лежить принцип, який спонукає викладача зробити кожного студента суб'єктом навчально-виховного процесу, який шукає шляхи і способи вирішення проблем. Методи навчання дозволяють формувати знання, уміння та навички шляхом залучення студента до курсу активної навчально-пізнавальної діяльності, яка спирається на самостійні види навчання [1]. Майбутній фахівець повинен не просто одержати певний об'єм знань, а й навчитися самостійно здобувати знання, уміти працювати з інформацією, опановувати способами пізнавальної діяльності, щоб надалі не втрачати рівень компетентності і постійно прагнути до підвищення своєї

кваліфікації. Тому при організації сучасного процесу потрібно спиратися на стимулювання різних видів самостійної роботи студента: вивчення навчального матеріалу, здійснення самоконтролю, виконання самоаналізу за результатами виконаних завдань і проведення коректування результатів та прогнозу свого подальшого навчання. Наприклад, для формування навичок та умінь студента можна використовувати електронний практикум, що регулює процес отримання знань, виробляє вміння вирішувати ключові задачі курсу, що вивчається, організовує порядок виконання індивідуальних робіт.

Самостійна робота студента є серцевиною його навчальної діяльності. Важливим фактором навчання у вищому навчальному закладі є самоосвіта. Лише постійне самостійне навчання упродовж життя надасть можливість фахівцю якомога ближче підійти до максимально-глибоких знань певної галузі, сформує потужний інтелект особистості, допоможе досягти необхідного рівня професійної кваліфікації. Так як навчання являється безперервним процесом, який не обмежується лекційними та практичними заняттями. На сьогодні, метою освіти є розвиток творчого потенціалу особистості студента, формування його довіри до нових сучасних знань та індивідуальних можливостей для реального застосування їх на практиці у продовж життя [2]. В основі самостійної навчальної діяльності студента повинні бути глибокі внутрішні мотиваційні сили, які змушують особистість постійно прагнути до вдосконалення знань, умінь та навичок.

Впровадження інноваційних методів навчання потребує суттєвої зміни ролі викладача у навчальному процесі, разом з тим поступова зміна цієї ролі є напрямком впровадження інноваційних методів навчання у навчальний процес. Із людини, яка дає знання та перевіряє їх засвоєння студентами, викладач перетворюється на організатора їх роботи з самостійного пошуку, творчого створення та опрацювання цих знань. Його головна функція – давати студентам напрямки та орієнтири, а також необхідну допомогу в творчому самонавчанні. Така функція передбачає і те, що залучення викладачем студентів до виконання аналітично-пошукової роботи стає прямим службовим обов'язком, без виконання якого викладач не може вважатися таким, який повністю відповідає професійним вимогам до нього.

У контексті входження вищих навчальних закладів у Болонський освітній процес актуальним стало перенесення значної частини навчальної діяльності на самостійне опрацювання, що вимагає організації спеціальної роботи з виховання у студентів потягу до самоосвіти і самовиховання[3]. Важливим було усвідомлення студентами необхідності самостійно готуватися до майбутньої професійної діяльності, здобувати необхідні знання, формувати у себе відповідні вміння і навички, а завданням педагогів – створити умови для творчої навчальної діяльності, за яких студент сам може встановлювати мету своєї роботи, планувати, організувати, здійснювати й аналізувати досягнуті результати.

Ефективність самостійної роботи студентів підвищується, якщо її результати знаходять практичне застосування, а саме:

- відбувається систематичне заслуховування та аналіз повідомлень на практичних чи семінарських заняттях;
- готуються наукові доповіді на студентські конференції;
- обговорюються та складаються результати виховних заходів.

Така самостійна робота виховує у студентів вміння логічно мислити, самостійно проникати у сутність тих чи інших явищ, прищеплює інтерес до наукових, соціально-економічних проблем.

Робота викладача як організатора самостійного набуття знань можлива, якщо враховується особистість кожного студента, його пізнавальні особливості, інтереси, потреби, цілі тощо. Викладачі кафедри повинні ретельно вивчати особистості своїх студентів і пристосовувати до них своє викладання. Тільки за такої умови можна розкрити та використати в навчальних цілях потенціал тих, хто навчається, перетворити їх із пасивних об'єктів педагогічних зусиль в активних суб'єктів – учасників навчального процесу.

Діяльність викладачів полягає у постановці посильних та цікавих завдань для самостійної навчальної діяльності студентів; організації цілеспрямованих впливів на студентів, спостереженні та обов'язковому стимулюванні, обліку та контролі; створенні умов для реалізації духовних потреб студентів, розширення їх світогляду, стимулювання творчої активності.

Виявлення у студентів громадянської позиції дозволяє їм аргументовано висловлювати свої погляди на історичні процеси, сучасне суспільно-політичне становище в Україні, викладати своє бачення перспектив розвитку майбутнього України. Оптимальна система самостійної роботи студентів забезпечує цілісне оволодіння необхідними знаннями і вміннями, досвідом творчого їх застосування, а також розвиток самостійності, ініціативності, творчої активності та інших професійних якостей.

Колективне навчання, а також необхідність розвивати творчі підходи та творчий потенціал студентів вимагає такої постанови індивідуальних завдань для студентів, щоб їх виконання обумовлювало не просте відтворення отриманих знань, а творче їх використання для вирішення нових, нестандартних задач у нових, нестандартних ситуаціях. У цьому випадку, виконуючи індивідуальні завдання, студенти самостійно відкривають та створюють нові знання, набувають нові навички та вміння (зокрема, вміння функціонувати, працювати та приймати рішення у нестандартних ситуаціях), що дуже важливе для ефективної майбутньої професійної діяльності.

Для підвищення ефективності самостійної роботи варто:

- удосконалювати її організацію та проведення; при плануванні роботи необхідно враховувати інтереси, нахили, здібності студентів;
- зміст самостійної роботи підбирати з урахуванням специфіки певного фаху, особистісних потреб студентів;

- здійснювати контроль за виконанням завдань студентами.

Самостійна робота є домінуючою діяльністю сучасного студента у процесі навчання у вищих навчальних закладах та вона сприяє: формуванню інтересу студента до пізнавальної діяльності; засвоєнню процесу пізнання, поглибленню та розширенню його знань; розвиткові творчих та пізнавальних здібностей майбутніх випускників. Тому самостійну навчальну діяльність доцільно розглядати, як особисту творчу працю, що сприяє розвитку розумових характеристик студента та є важливим фактором при підготовці майбутніх фахівців.

ЛІТЕРАТУРА:

1.Кремень В. Суспільство знань і якісна освіта /В.Кремень//Освіта.-2007.-№13-14,-С.2-3.

2.Нікітіна І.В.Психологія та педагогіка вищої школи:курс лекцій/ І.В.Нікітіна,В.Л.Яровий, І.В.Ельперін, В.Ю.Виговський-К.:НУХТ.-2010.-С.83-84.

3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014р.№1556-VII